

PROBLEMATIKA OSNIVANJA KATASTRA ZGRADA

Marijan BOŽIČNIK — Zagreb*

1. NUMERACIJA KUĆA U STAROM ZAGREBU

Carica Marija Terezija donijela je još 1769. godine patent (zakon), kojim je obavezala u austrijskoj carevini sve vlasnike kuća, kao i gradske uprave, o obaveznom davanju kućnih brojeva. Odredbe tog zakona tada nisu provedene u Zagrebu pa ni u Hrvatskoj.

Tragovi prvih numeracija [1] kuća u Zagrebu potječu zapravo od vremena Josipa II, pri osnivanju tzv. Jozefinskog katastra iz 1786. godine i postoje samo za tadanji Gornji Grad u Zagrebu. Zagreb je u osamnaestom stoljeću bio administrativno podijeljen na Gornji Grad, Donji Grad, Kaptol, Novu Ves i Vlašku ulicu. Svaki je taj dio grada imao svoje posebnosti u obilježavanju zgrada kućnim brojevima. Ti su kućni brojevi u praktičnom životu imali poseban značaj za gradsku administraciju, prvenstveno za naplatu kućarina i drugih poreza, a tek onda za lakšu komunikativnost među ljudima. 1878. godine izdane su publikacije pod imenom: »Nova numeracija kuća u slobodnom i kraljevskom gradu Zagrebu«. Numeracija kuća je u osamnaestom stoljeću u tim gradskim predjelima tekla ovako:

1.1. Gornji i Donji Grad

Najstariji zvani »katastar kuća« potječe iz 1820/1821. godine, koji je predstavljao zapravo popis kućevlasnika u gradu. On nije bio izveden po ulicama, već su se brojevi dodjeljivali redosljedom brojenja kuća pri osnivanju tog katastra, a kasnije nastavno prema redosljedu gradnje. Brojevi su počinjali s rednim brojem 1. U Donjem Gradu to je bilo na Harmici (kasnije Jelačićev trg, a danas Trg Republike). Gornji grad je tada imao 165, a Donji Grad 354 kuće.

1.2. Kaptol

Postoje tragovi najstarije numeracije kuća iz 1788. godine. Taj je popis, osim brojeva obuhvaćao i namjenu zgrade, pa su one na primjer bile opisivane kao: »hiža purgerska«, »dvor plemeniti« i slično. Bilo je evidentirano 149 kuća, a među ostalim, npr. »gradska vrata«, »kaptolska mesnica«. Prazna zemljišta su bila zapisana kao »grunt pusti«. 90 godina kasnije bilo je samo

* Adresa autora: Marijan Božićnik, dipl. inž., Republička geodetska uprava, Zagreb, Gruška 20.

140 objekata. Razlog tome jest što su kanoničke kurije, kao privilegirane bile izuzete iz popisa nisu dobivale brojeve. Za vjerodostojnost postojanja potonjih bio je dovoljan samo njihov naziv.

1.3. Nova Ves

Tragovi numeracije vode u 1790. godinu. U 1848. godini vidljivo je da je u Novoj Vesi postojalo 64 zgrade, dok ih je u ranijoj numeraciji bilo 111. Razlog je bio isti kao i na Kaptolu, gdje su povlašteni objekti, kao prebendarske kurije i sl. bile izuzete iz popisa. 1850. godine započelo je administrativno objedinjavanje upravnih nadležnosti pojedinih gradskih predjela, pa je prva prava objedinjena numeracija kuća u Zagrebu počela 1857. godine. Rezultat takvog popisa bio je da su po prvi puta sistematično registrirane s *prvom katastarskom izmjerom* grada Zagreba 1862. godine sve kuće i svi kućni brojevi prema ulicama. Taj se popis kasnijih godina (prema ulicama proveden) održavao i nadograđivao, a imao je kao i ranije prvenstveno administrativno-poreski značaj.

2. INICIJATIVA ZA SASTAVLJANJE I ODRŽAVANJE KATASTRA ZGRADA U KRALJEVINI JUGOSLAVIJI 1928. GODINE

Jedan od daljnjih dokaza brige i potrebe za inventiziranjem zgrada kao objekata od posebnog društvenog interesa, potječe iz 1928. godine u tadnjoj Kraljevini Jugoslaviji. Te je godine, na osnovi Zakona o neposrednim porezima, izdan poseban Pravilnik [2] o postavljanju i održavanju katastra zgrada. Iz njegovog prvog člana možemo pročitati: »Katastar zgrada je sistematski sreden popis svih činjenica koje utječu na poresku obavezu onih zgrada, koje su namijenjene za stanovanje ili drugu kakovu trajnu upotrebu«. Pa nadalje u članu 3: »Katastar se sastoji iz katastarskih listova poredanih po kućnim brojevima i prema prilikama mjesta: po kvartovima i ulicama. Za svaku zgradu ili za više zgrada, koje su obilježene jednim kućnim brojem, a koji podliježu porezu na prihod od zgrada, osniva se katastarski list«.

U navedenom Pravilniku je propisano da se za osnivanje, vođenje i održavanje koriste svi postojeći topografski, građevinski (javni i privatni) nacrti. Pravilnik je odredio koje je sve elemente potrebno izraditi u katastru zgrada, kao npr. građevinske elemente, vlasničko pravne, lokacione i druge. Istovremeno je taj Pravilnik pobliže označio i način održavanja (prijavljivanje promjena). Sve u svemu taj je pravilnik, pa i na njemu osnovana evidencija o zgradama, imao kao i tadašnji katastar zemljišta, čisti poreski značaj.

3. KATASTAR ZGRADA U ITALIJI I NJEMAČKOJ DO 1976. GODINE

3.1. U Italiji

Za pravilnu organizaciju urbanog načina života u Evropi, za rana se pojavljuje potreba pribavljanja i raspolaganja informacijama o stvarnom stanju građevinskih objekata svih vrsta i namjena. U tome prednjači Italija [3]

u kojoj nalazimo ne sistematizirane i ne unificirane urbane evidencije, zvane i katastri. Neka posebna jedinstvenost tih evidencija i nije bila moguća radi političke podijeljenosti zemlje. Tako je to trajalo sve do 1870. godine, sve do ujedinjenja Italije. 1871. godine već je donijet Zakon o katastru zgrada, a 90 godina kasnije, tj. od 1962. godine nakon osuvremenjavanja te evidencije, on nosi naziv: urbani katastar. Svrha tog katastra je danas kao i ranije, imovinsko-poreska, ali je taj katastar danas, uz posebnu selekciju podataka iz njega, sposoban da služi i za druge svrhe. Osnivnje, izrada i način održavanja ima vrlo velike sličnosti s načinom organiziranja i održavanja zvaničnih kartoteka i evidencija u katastru zemljišta. Može se kazati da je katastar zgrada u Italiji sestrinska organizacija katastra zemljišta i da u njemu katastarsku česticu kao objekat upisa (uknjižbe) zamjenjuje zgrada. Zgrada, njen katastarski prihod i vlasnik (korisnik) osnovni su elementi upisa u talijanskom katastru zgrada.

3.2. U Njemačkoj

Na osnovi zakona iz 1936. godine [4] u Njemačkoj, a prije drugog svjetskog rata, uvedena je u katastru nekretnina i posebna evidencija o zgradama, tzv. »Gebäudebuch« (knjiga zgrada).

Ta se evidencija proizašla iz Zakona o vođenju evidencije katastra nekretnina, istovremeno oslanjala na zakonske propise o gradnji, o naslijeđivanju, o procjeni zemljišta, a posebno na Zakon o porezima. Dakle, to je već jedna suvremenija evidencija, iako još uvijek naglašena kao od posebnog značaja za pravilno oporezivanje. U svakom pogledu ona je za geodetsku službu, koja je vodila taj katastar nekretnina i uz njega taj svojevrsni katastar zgrada, predstavljala veliko opterećenje u radu, a posebno u pogledu održavanja te evidencije ažurnom. Kao zakonska obaveza, ta se evidencija odnosno njeno vođenje protegnulo na rad geodetske službe kroz katastar nekretnina i na poslijeratnu geodetsku službu svih zemalja današnje SR Njemačke. Radi objektivnih poteškoća klasičnog održavanja takve evidencije (obimnost podataka uz istovremeno pomanjkanje kadrova), ona je predstavljala ne do kraja efikasnu i pomalo neažurnu a istovremeno vrlo skupu evidenciju.

Podaci iz te evidencije tražili su se, međutim, sve više i od strane onih službi, za čije se potrebe ona nije bila specijalno organizirala (urbanizam, planiranje, čuvanje prostora, osiguranje, komunalna politika, stambena i socijalna politika), pa je vođenje te evidencije postajalo sve napregnutije, posebno radi specifičnih zahtjeva velikog kruga potrošača tih informacija. Stječe se dojam, da je ona sama sebe u takvoj situaciji praktički »blokiral«. 1976. godine započeli su razgovori na razini zajednice geodetskih uprava svih zemalja SR Njemačke, o potrebi da se kroz automatizirani katastar nekretnina, kao osnovi u izgrađenoj zemljišnoj banci podataka u najskorijoj budućnosti izradi sasvim nova suvremena evidencija o zgradama.

4. INICIJATIVE ZA OSNIVANJE KATASTRA ZGRADA U SFR JUGOSLAVIJI

Najveće materijalno bogatstvo u svakoj zemlji, koje je čovjek sagradio, je njezin fond zgrada, kako stambenih, tako i privrednih i onih iz fonda

društvenog standarda. Svi odnosi koji proizlaze iz postojanja toga bogatstva, predstavljaju nesumnjivo poseban društveni interes. Da bi se to bogatstvo moglo pravilno koristiti i čuvati, potrebne su sistematizirane informacije o njemu i to na način da svi raznorodni interesi budu u tim informacijama i zastupljeni. Dakle, koliko interesa, toliko vrsti informacija. Svaku vrstu od tih informacija možemo smatrati kao poseban elemenat, prema kojem bi se formirala takva evidencija, odnosno njezine datoteke. Ti osnovni elementi (koji u detaljnoj razradi mogu imati i više raznih podgrupa) bili bi na primjer:

- topografski, gospodarski, građevinski, ekonomski, socijalni, pravno-vlasnički, urbano-planerski, upravno-administrativni i drugi.

Takve informacije postoje uglavnom i donekle u već organiziranim evidencijama, ali one nisu sistematizirane, nisu kompletirane, a najmanje su objedinjene. Bez jedne specijalizirane službe, bilo samostalne ili uklopljene u neki drugi informativni sustav, ovako razjedinjene evidencije ne pružaju mogućnost racionalne eksploatacije njihovih podataka, pa prema tome ne služe svrsishodno za racionalno gospodarenje, čuvanje i održavanje fonda zgrada. Takva jedna objedinjena evidencija svih naprijed spomenutih elemenata bio bi katastar zgrada. Da bi ocijenili potrebe i odvagali mogućnost za osnivanje takve evidencije, tj. katastra zgrada u jugoslavenskim mjerilima, geodeti Jugoslavije [5] su na posebnom tematskom savjetovanju 1974. godine u Opatiji, raspravljali o tom problemu. Kao tradicionalno vezani za poslove ovakve vrste, tj. osnivanja i vođenja evidencije o nekretninama, geodeti su se osjetili pozvanim da o osnivanju katastra zgrada dadu svoje mišljenje i preporuke. Osjećajući veličinu i težinu zadatka, geodeti su dozvali na navedeno savjetovanje i druge stručnjake, kao pravnike, arhitekta i ekonomiste i stručnjake za automatsku obradu podataka, dajući tom savjetovanju interdisciplinarni značaj.

Ovakav trud olakšalo je rasvjetljavanje i iznošenje skoro svih problema vezanih uz osnivanje katastra zgrada. Bio je to osjetljivo veliki doprinos tom korisnom poslu, koji i nas u Jugoslaviji u skoroj budućnosti očekuje, a za kojeg kod nas još ne postoje dovoljna iskustva, ni oprobana ni potvrđena. U dvadesetak referata obrađena je materija osnivanja katastra zgrada, kroz slijedeće razmišljanje, primjedbe i saopćenja:

- Inicijativa i izvršene predradnje, da se u Beogradu osnuje evidencija katastra zgrada. Poticaj je za to dala 1973. godine, svojom posebnom odlukom, Skupština grada Beograda. Utvrđeni su elementi koji bi trebali sačinjavati tako osnovan i u budućnosti vođen katastar zgrada grada Beograda.
- Aktivnosti koje su u Novom Sadu u toku, da se osnuje katastar zgrada kao podsistem jednog općeg informacionog sistema. Izrađen je popis svih postojećih, kao što je dat i opis svih evidencija u gradu koje, na bilo koji način, dodiruju postojanje zgrade, kao objekta za stanovanje, za potrebe privrede ili društvenog standarda.
- Potrebe i mogućnosti osnivanja katastra zgrada u Rijeci, kao jednog od preduvjeta za pravilno korištenje i upravljanje zgradama.
- U vrijeme prije prvog svjetskog rata, dok je Rijeka bila u sastavu Kraljevine Italije, na osnovi tamo i tada postojećih zakona, bio je vođen katastar zgrada.

— Opisano je stanje postojećih parcijalnih evidencija o zgradama u Pančevu. Ukazuje se na veliku potrebu njezinih objedinjavanja u jedinstvenu evidenciju budućeg katastra zgrada.

Nadalje, opširno su obrazložene potrebe osnivanja jedinstvene evidencije katastra zgrada iz mnogih, a posebno ovih razloga:

- pravilnog obračuna plaćanja doprinosa za korištenje gradskog zemljišta;
- upravljanja i zaštite društvenih interesa na nekretninama (zgradama) u društvenom vlasništvu;
- pravilne ocjene i procjene vrijednosti fonda zgrada, kao dijela nacionalnog bogatstva zemlje;
- pravilnog održavanja i povremene rekonstrukcije postojećeg fonda zgrada;
- pravilnog planiranja izgradnje novih zgrada i novih naselja;
- nadzora nad održavanjem instalacija u zgradama;
- dobivanja informacija kroz stanovanje, o socijalnom sastavu stanovništva, vezanom uz zgrade.

Analizirani su elementi koji bi trebali sačinjavati sadržaj evidencije katastra zgrada, zatim podaci koje bi trebalo prikupiti da bi se ta evidencija mogla osnovati, zatim uspješno održavati i njome korisno služiti, kao izvorom informacija svih zainteresiranih. Ti bi elementi trebali biti:

- granica područja unutar kojeg bi se osnovala evidencija katastra zgrada,
- načini topografskog predočavanja zgrada (geodetska inventarizacija) u grafičkim evidencijama (karte, planovi),
- vlasničko korisnički odnosi (imovinsko-pravni podaci), organi upravljanja i raspolaganja,
- kategorizacija i nomenklatura objekata,
- građevinski elementi (tehnički i opisni) u pogledu vrste materijala, starosti, visine objekata i slično,
- podaci o zemljištu uz zgrade,
- ekonomsko eksploatacioni podaci o zgradama i pripadajućim sadržajima,
- socijalni standardi stanovanja,
- podaci o namjeni objekata,
- podaci o instalacijama u objektima.

Svi opisani elementi mogu se sažeti u grupe kao što su: prostor, oblik, sadržaj, konstrukcija, imovinski, socijalni, ekonomski i pravni aspekti vezani uz zgradu. Davana su mišljenja o ustanovama koje bi mogle i trebale sudjelovati u organizaciji osnivanja katastra zgrada, o profilu stručnjaka, koji bi u takav rad trebali uložiti svoju spretnost i intelekt. Raspravljano je još o čitavom nizu pojedinosti, kao što su financijsko-organizacioni aspekti, a kroz sva saopćenja iznijeto je jedinstveno mišljenje, da se takav rad tj. osnivanje evidencije katastra zgrada, ne bi moglo uspješno osnovati ni održavati na klasičan (ručni) način, već da dolazi isključivo u obzir korištenje usluga računara i preko njega automatska obrada podataka.

Svi ovi iznijeti referati hvalevrijedni su doprinos jednom u bliskoj budućnosti kod nas osnovanog katastra zgrada. Međutim, svaki od njih raspravlja o takvoj mogućnosti teoretski i općenito sa stanovišta što bi se moglo i trebalo

učiniti, međutim, niti jedan ne iznosi neposredne metode rada koje bi trebalo poduzeti u osnivanju katastra zgrada. Ne razrađuje dakle tehnologiju postupnih radnji. Razlog tome leži, vrlo vjerovatno, u činjenici što takve inicijative kod nas još do danas nisu stekle zakonsku obavezu, a za takvu radnju, osim verbalnih suglasnosti, nedostaju još mnoge društvene akcije.

5. AUTOMATIZIRANA DATOTEKA O ZGRADAMA KAO SASTAVNI DIO ZEMLJIŠNE BANKE PODATAKA U SR NJEMAČKOJ

5.1. *Kako ostvariti izgradnju datoteka o zgradama (katastra zgrada)*

Napomena: Pojmovno se može poistovjetiti naziv »Datoteka o zgradama« s našim pojmom »katastar zgrada«, ako se pri tome misli na matičnu datoteku kao zbir pomoćnih datoteka pojedinih elemenata (vidi: katalog datoteka).

Nakon što bude riješeno pitanje izrade softwera organizacije i izrade programiranja za zadatak izgradnje datoteke zgrada unutar zemljišne banke podataka, stajat će na raspolaganju vrlo udoban informativni sustav koji će sadržavati sve bitne podatke vezane uz zgrade. Postojat će mogućnost njihova povezivanja s datotekama mnogih drugih stručnih i upravnih službi. Opseg i aktualitet navedenih podataka povećat će njihovu izražajnu moć do stupnja, kojeg se do danas nije moglo ni zamisliti.

Tome nasuprot, danas postojeći opisni podaci vezani uz građevinske objekte, a koji predstavljaju praktički stvarnu vrijednost nekretnina, vrlo su manjkavi. Oni su velikim dijelom opisno i grafički sadržani u evidencijama katastra nekretnina, ali najčešće nepotpuno. Iako zakonom propisan, cjelovito vođen građevinsko opisni dio elaborata o zgradama kao sastavni dio katastarske evidencije, nedostaje. Tako manjkavi i nedostadni podaci o zgradama u budućoj datoteci zgrada zemljišne banke podataka, umanjivali bi njezinu uporabnu vrijednost. Tek uz jednu kombinaciju zemljišne površine i na nju vezanih svih podataka o građevinskim objektima na tom zemljištu, čine u krajnoj konsekvenci zemljišnu banku podataka efektnom i korisnom.

Do sada osnovane i vođene postojeće pojedinačne datoteke zgrada pojedinih vlasnika podataka, iako vođene u kompjuteriziranoj obradi, nisu još dovoljno efikasne i svrsishodne za funkcioniranje automatizirane zemljišne banke podataka. Sve do sada vođene i održavane datoteke zgrada, pa i one u evidencijama katastarskih i geodetskih uprava, treba organizirati da one služe za sve potrebe prava, uprave i privrede. Tako je u okviru stalne konferencije ministara unutrašnjih poslova zemalja SR Njemačke zaključeno 1974. godine, da je potrebno u okviru automatizirane evidencije katastra nekretnina osnovati i potpuno automatizirati evidenciju o zgradama. Ono što je u pogledu vođenja knjiga o zgradama do sada zanemarivano, potrebno je nadoknaditi.

Do sada je već prihvaćen koncept o opsegu podataka koje je potrebno voditi o zgradama. Posebna komisija za izgradnju zemljišne banke podataka pri Stalnoj konferenciji njemačkih gradova, suglasila se je već o strukturi logičkih elemenata potrebnih za osnivanje datoteka zgrada, ranije nego što je Radna zajednica njemačkih geodetskih uprava izradila ovaj svoj koncept za formiranje datoteka zgrada. Za osnivanje datoteka zgrada za mnoga radna područja društvenog rada i života, kao što su to vrijednovanje nekretnina i njihovo

osiguranje, društveno planiranje svih razina, uređenje i čuvanje prostora i čovjekove okoline, otvara mnogostruke i nove mogućnosti u njihovom stvaralačkom radu. Posebno izražajno te prednosti dolaze u obzir kod upravnih socijalnih, građevinskih i statističkih službi. U raznim stvaralačkim i zemljišnim varijacijama stvaraju se modeli koji daju odgovore, kao što su:

- koji slojevi građanstva žive u pojedinim tipovima zgrada;
- o stanju i intenzitetu iskorištenosti zgrada i drugih objekata;
- o područjima i naselju koja podliježu sanaciji;
- kako su pojedina gradska područja pokrivena infrastrukturom za zadovoljavanje svakodnevnih potreba života stanovništva u naseljima;
- da li je sistem raznih nameta (davanja), u odnosu na vrstu i način iskorištanvanja objekata, pravilan;
- kako se međusobno odnose parametri raznih i istovrsnih profila između tipičnih građevinskih jedinica;
- koja građevinska naselja mogu postati ili jesu ugrožena od smještaja opasnih industrijskih postrojenja itd.

Na osnovi podataka iz ovako osnovanih datoteka zgrada, ti se podaci lako predočuju na posebnim tematskim kartama.

U pokrajini Rajna-Westfalija već je u toku izrada referentne datoteke (elemenata) o geografskoj (geodetskoj) lokaciji svakog objekta. Ta će datoteka biti dostupna svim geodetsko-katastarskim upravama kao ishodišna, u istovrsnim poslovima pri osnivanju datoteke zgrada.

Uz sve do sada navedene mogućnosti o načinu iskorištavanja podataka iz ovakve zemljišne datoteke zgrada, rađaju se sve nove i nove ideje o njihovom korištenju, a posebno s područja odlučivanja i znanstvenog iskazivanja o svim vrstama društvenih zbivanja. Takva su posebno područja financija i vrednovanja dijela nacionalnog bogatstva sadržanog u zgradama, istraživanje tržišta, željeni i optimalni izbor mjesta stanovanja i življenja građana. Posebne će se prednosti javljati u službi statistike. Zastupljenost velikog broja dobro održavanih podataka u datoteci zgrada, činit će suvišnim popise o zgradama u okviru povremenih periodičnih popisa stanovništva. Za ostvarenje cjelovitog zemljišnog programa osnivanja datoteke zgrada unutar zemljišne banke podataka, bit će potrebno angažirati slijedeće radne grupe za rad na izradi:

a) *Strukture elemenata za izgradnju datoteke zgrada*

Potrebno je razraditi koncepciju elemenata (strukturu podataka) za pomoćne i matičnu datoteku zgrada. Ovdje treba riješiti i pitanje sigurnosti podataka (eventualno čuvanje njihove tajnosti), a u interesima njihovih vlasnika.

b) *Organizacije prikupljanja elemenata za datoteku zgrada*

Potrebno je razraditi tehniku prikupljanja podataka o elementima za pojedinu datoteku. Od kojih postojećih službi i na koji će se način preuzimati podaci i prenositi na privremene pomoćne i matičnu datoteku, elementi vođeni u katastru nekretnina, zemljišnoj knjizi, bankama, građevinskim inspekcijama,

statističkim zavodima, osiguravajućim društvima itd. Nadalje, odrediti izbore medija za preuzimanje i pohranu podataka, programsko povezivanje, izrade paketa programa, programsko povezivanje, kontroliranje, sortiranje itd. Sve u svemu potrebno je riješiti organizaciju datoteka.

c) *Veze korisnika s datotekom zgrada*

Radi stvaranja mogućnosti uvida u podatke pomoćnih i matičnu datoteku i davanja informacija za potrebe korisnika, potrebno je riješiti sva pitanja komuniciranja s računalima (sistemima), zatim pristup korisnika sistemu, vanjski oblici (izgled) date informacije i put kojim se do nje dolazi.

d) *Održavanja sistema datoteka zgrada*

Potrebno je riješiti metodologiju održavanja elemenata (podataka) u datoteci zgrada, kao i odlučiti o podlogama (dokumentaciji) koja može i treba da služi za održavanje, a posebno onih podataka koji su izvan redovite djelatnosti geodetsko-katastarske službe.

e) *Iskorištavanja sistema datoteka zgrada*

Riješiti sva druga pitanja vezana uz pitanje izgradnje i iskorištenosti sistema, njegovog hardwarea i softwarea. Za riješenje opisanih zadataka od a—e potreban je rad ekipe od devet stručnjaka u vremenu od jedne godine. Istovremeno je 1978. godine (a prema izvještaju posebne komisije Stalne konferencije njemačkih gradova) izvješteno da je za obavljanje tog rada potreban iznos od 580.000 DM. U ove vrijednosti (vremenske i novčane) nije predviđen prvi obuhvat podataka u sistem. Za taj rad potrebno je izraditi posebne troškovnike.

Izgradnju datoteke zgrada potrebno je programirati etapno na veći niz godina, kako bi se troškovi, potrebni za te poslove, rasporedili na dulji vremenski razmak.

U prvoj fazi je sada izrada referalnih geodetskih datoteka i šifrnika zgrada svih vrsta korištenja. Toj osnovnoj datoteci je funkcija povezivanja elemenata zgrada s pripadajućim zemljištem, kao i kasnije povezivanje pomoćnim datotekama zgrada drugih vlasnika. Razrada softwarea za osnivanje i uvođenje automatiziranih datoteka zgrada u zemljišnu banku podataka povjeren je posebnoj radnoj grupi HZD (Hessische Zentrale für Datenverarbeitung) — hesenškog računskog centra u Wiesbadenu.

Nastavit će se